

NOVA PRAVDA

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina . . . . . 6 dinarjev,
za inozemstvo . . . . . 8 dinarjev.

Kandidatne liste so vložene.

Leta 1925. je bilo pri volitvah v Narodno skupščino vloženi v Sloveniji 28 kandidatnih list, in sicer v mestu Ljubljani 5, na Kranjskem 9 in na Štajerskem 14. Za malo število mandatov se je potegovalo vsekakor lepo število kandidatov. Pri letošnjih volitvah je precej popustila manija, da postavi vsako večje politično omizje svojega kandidata. V vsej Sloveniji je vloženi 17 kandidatnih list, torej za enajst manj kot pa leta 1925. Najde tudi znatno zmanjšano število kandidatnih list, imajo volilci še vedno dovolj možnosti izbire.

Ljubljana bo imela v celem štiri liste: 1.) lista SLS, nosilec dr. Korošec; 2.) lista naprednega bloka, nosilec dr. Kramer; 3.) socialistična lista z nosilcem Kittekom; 4.) lista komunistov in bernotovcev, nosilec dr. Lemež.

Na Kranjskem bo pet list: 1.) radičevska lista, nosilec Ivan Pucelj; 2.) lista SLS z dr. Korošcem; 3.) združena lista naprednega bloka, nosilec dr. Žerjav; 4.) socialistična lista z nosilcem Stanetom Likarjem; 5.) komunistična lista inž. Gustinčiča.

Na Štajerskem pa bo osem skrinjic: 1.) SLS z dr. Korošcem; 2.) radičevska lista, nosilec Stjepan Radić; 3.) združena lista naprednega bloka, nosilec dr. Pivko; 4.) nemškonaacionalna lista z dr. Mühleisnom; 5.) radikalna lista, nosilec dr. Ravnik; 6.) socialistična, nosilec Petejan; 7.) komunistična lista, nosilec Moederndorfer; 8.) lista g. Zagorskega.

Takoj po razpisu volitev v Narodno skupščino so napredni volilci zahtevali enotno listo proti klerikalnem. Žalibog pa voditelji nekaterih naprednih skupin niso hoteli vpoštevati upravičene želje volilcev. Radikalni so odklanjali napredni blok, ker se očitno vežejo s klerikalci; radičevci so se sicer na pritisk svojih pristašev formalno izrekli za napredni blok, a so potem pri pogajanjih izigrali idejo, da ni prišlo do uresničitve enotnega nastopa. Odkritosrčno sta se za napredni blok zavzeli edinole NSS in SDS. To sta stranki pokazali tudi sedaj s sestavo kandidatne liste, na kateri so pristaši treh naprednih skupin, to je demokratov, narodnih socializmov in samostojnih kmetov. Če so tudi radičevci zapustili enotno fronto, jim niso sledili najagilnejši člani bivše Samostojne kmetijske stranke, ki so z radičevci po razpustu svoje stranke sedeli v Slovenski kmetijski stranki. Ustanovitelja samostojnega kmetijskega pokreta v Sloveniji gg. Urek in Kušar sta se pridružila naprednemu bloku, uvidevajoč, da je uspešen odpor proti klerikalni reakciji mogoč le v tem primeru, če se združijo vsi napredni Slovenci v eno fronto.

Sedaj ko imajo volilci pred seboj vse vložene kandidatne liste, se prično odločevati, komu poverijo zastopstvo svojih interesov. Poleg tega bodo pa volilci premislili, kdo izmed kandidatov, ki jim je najbližji, ima izgled na izvolitev in kje je glas z uspehom oddan in kje je glas izgubljen.

V Ljubljani ni nobenega dvoma, da se vrši borba edinole med naprednim kandidatom dr. Kramerjem in vođjo klerikalcev dr. Korošcem. V Ljubljani nastopa sicer še dvoje socialističnih

kandidatov, a je za poznavalca političnih razmer že vnaprej gotovo, da dobita socialistična kandidata kvečjemu po 500 glasov. Ljubljana je razdeljena le na dva tabora: na napredni in klerikalni. Vmes ni ničesar in samo za dvoje kandidatov se je odločiti: ali za dr. Kramerja ali za dr. Korošca. Po izidu volitev v oblastno skupščino sodeč, je izvolitev dr. Kramerja sigurna. Morajo pa napredni volilci do zadnjega moža na volišče in vse kar je sposobnega, se mora udeleževati agitacije in drugih volilnih priprav. Kdor bi oddal glas marksistom ne napravi drugega, kot da oslabi napredno fronto in pomaga klerikalcem. Socialistično delavstvo pa nima prav nobenega povoda pomagati tisti SLS, ki je danes zaveznica najreakcionarnejše velesrbske radikalne stranke in ki je z glasovanjem za državni proračun dala svoj pristanek k demontaži socialne politike v državi.

Javni nameščenci so v Ljubljani nameravali vložiti stanovsko listo in so že določili kandidata. Opustili so pa vložitev kandidatne liste, ker so spoznali, da bi ne dosegli nobenega uspeha, kvečjemu bi s cepitvijo glasov v naprednih vrstah ogrozili izvolitev dr. Kramerja. Znano je bilo, da so se klerikalni javni nameščenci le hinavsko zavzemali za stanovsko listo in bi pri volitvah volili le dr. Korošca, dočim naj bi napredni javni nameščenci delili glasove na dva kandidata: političnega in stanovskega. Kdo bi imel pri tem korist in kdo škodo, je očitno.

Na Kranjskem kandidirajo štiri skupine: napredni blok NSS, SDS in SKS, radičevci, klerikalci in marksisti. Če bi nastopili marksisti enotno, bi mogoče dobili en mandat. Ker pa kandidirajo razdvojeno, ne bo izvoljen ne g. dr. Likar ne g. inž. Gustinčič. Vsak glas, oddan za marksiste, je vržen v vodo in ne bo zalegel prav nič. Na radičevski listi je nosilec gospod Pucelj. Še pred tremi meseci je bil g. Pucelj zelo vnet za napredno fronto v Sloveniji in je bil pripravljen odtegniti se komandi zagrebške radičevske gospode. Ko je pa prišel čas za vlaganje kandidatnih list, je pa g. Pucelj izpremenil svoje naziranje, oziroma boljše rečeno, se je podvrgel odloku g. Štefana Radića, da ne sodeluje v slovenskem naprednem bloku. Gosp. Pucelj je s tem končno za vedno prešel v hrvatski tabor separatistov,

kateremu poveljuje g. Štefan Radić. S tem, da se je g. Pucelj odrekel samostojnosti slovenskega kmetijskega pokreta, je pričel izgubljati zaupanje svojih dolgoletnih pristašev, ki nočejo v Sloveniji radičevske politike, ampak svojo domačo — slovensko. Puceljev nastop sicer kvari napredno fronto v Sloveniji, odločilno škodovati ji pa ne more. Sodeč po poročilih z dežele, se pristaši samostojnega kmečkega pokreta pridružujejo napredni fronti, ki ima najlepši izgled na ugoden volilni rezultat. Radikalni na Kranjskem nimajo svoje liste. Sodišče jim je listo zavrnilo, ker so jo pogrešno sestavili. Tudi na Kranjskem je isti položaj kot v Ljubljani: edini resni kandidaturi sta g. dr. Žerjava, kot nosilca liste naprednega bloka, in klerikalna lista z g. dr. Korošcem na čelu. Za napredne volilce odločitev ni težka. Naše narodno delavstvo pa gre v boj za zmago napredne liste s tem večjim navdušenjem, ker so na listi predstavniki NSZ tovariši Juvan, dr. Bohinjec in Rupnik.

Na Štajerskem imamo več list kot pa na Kranjskem, ker kandidirajo tudi Nemci, radikalni in — vitez Zagorski. Pravi kandidatura političnega «viteza» dokazuje, da še ne živimo v politično konsolidiranih razmerah. Kajti drugače bi bilo nemogoče, da se najde 100 volilcev, ki bi podpisali kandidatno listo g. viteza Zagorskega. Na Štajerskem, kjer je g. Zagorski, so mogoči tudi radikalni v formi političnih avanturistov. Uspehov ne dosežejo, nastopajo običajno skupno s SLS. Radić si je svojo politično pozicijo v mariborski oblasti osvojil s pristaši v Prekmurju. Njegov nastop je razumljiv, le to bi pripomnili, da pa izven Prekmurja ni pričakovati, da obdrži svoje pozicije. Nemci hočejo prešteti svoje glasove in bodo lahko po volitvah ugotovili, da jih je zopet manj in da so vedno bolj oddaljeni številki glasov, ki je potrebna za izvolitev poslanca. Združena napredna gospodarska lista, katere nosilec je g. dr. Pivko, združuje SDS, NSS in pristaše SKS. Velika večina naprednih štajerskih Slovencev se bo odločila za dr. Pivkovo listo, ki je edini vpoštevanja vreden nasprotnik klerikalcem. Socialisti nastopajo z dvema listama. Če bi imeli eno listo, bi bila izvolitev vsaj enega poslanca popolnoma sigurna, tako je pa zelo dvomljivo, če dosežejo štajerski marksisti volilni uspeh. Narodni delavci in nameščenci volijo napredno listo na kateri kandidirata tov. Tumpej in dr. Bohinjec.

Kdo je vreden zaupanja?

Sramota je, da se nam v državi, kakor je Jugoslavija, slabo godi. Zemlja je bogata in nudi prebivalstvu vse predpogoje, da je gospodarsko moč in zadovoljno. Ostale države so bile po vojni dosti na slabšem kakor smo mi. Imele so premagati znatno večje ovire. Premagale so jih. Ne samo to. Šle so dalje in zagotovile državljanski nemoten razvoj. Zlasti delavstvo je postalo deležno mnogih dobrih socialnih zakonov. Države zlasti socialno-političnim problemom posvečajo skrbno pažnjo, ker so po vrsti prišle do spoznanja, da je gospodarski razmah držav mogoč le, ako se dvigne kupna moč najširših vrst prebivalstva in se jim zagotovi popolna pravna si-

gurnost v vseh prilikah življenja. Delovno pravo doživlja vesel razmah. Delavstvo gre s krepkim ustvarjanjem in sodelovanjem na državnem življenju postopoma, toda gotovo, nasproti gospodarski svobodi, kmet in obrtnik ter trgovec se vesele napredka držav, ki so znale ne samo utrditi svojo notranjo moč in umiriti politične prilike, ampak so danes v stanju, da tudi že v mednarodnem življenju igrajo odlično in odločilno vlogo. Preko vseh lastnih domačih političnih prptij, brez katerih ni in ne more biti nobena država, gredo vodilne politične osebnosti vendarle složno in skupno za enim ciljem: predvsem skrbeti za gospodarski in socialni napredek pre-

bivalstva in opustiti vse one politične težnje in ambicije, ki bi ta napredek ogroževale ali ovirale. Ločiti znajo politična vprašanja od nujnih gospodarskih potreb. Pred očmi vseh je le ena zapoved: blagor države nad vse!

Pri nas je politična zrelost daleč za dalj. Smo še v državi, v kateri zmaga demagogija in varanje ljudstva za dosego političnih teženj, pri tem pa stopajo v ozadje nujna gospodarska in socialna vprašanja. Ni države, v kateri bi se tako bahato razpasla politična in socialna demagogija, kakor je naša. Ljudstvo je to dopustilo, zato je znaten del vzroka razmeram v državi iskati tudi v ljudstvu samem, ki je slepo šlo za besedami, ki so dražile nizke instinkte in misli ljudstva odvajale od nujnejših in koristnejših stvari. Danes je tudi že v demagoške stranke prišlo spoznanje, da tako dalje iti ne more. Zakaj šele danes? Zakaj smo pustili iti mimo toliko let, v katerih bi mogli ustvarjati? Radić je dolga leta divjal in živel od same demagogije. Niti v Beograd ni hotel, tako trmast je bil v svojih nazorih. In narod hrvatski je njegovo politiko odobral, ker mu je pri volitvah dajal kroglice. Radić je hotel republiko — narod je to sprejel in je bil navdušen —, danes Radić hvali kralja in monarhijo — narod to odobrava. Radić je hotel imeti federativno ureditev države — narod mu je ploskal — danes Radić priznava enotnost države — narod mu daje prav. Radić je hotel živeti brez žandarjev in davkov — narod je bil oduševljen zbog takih nebes — danes Radić pravi, da so žandarji potrebni in glasoval je za težke davke — narod to sprejema. Radić ni hotel v Beograd in je šel raje po pomoč v Moskvo in London, ker ni hotel priznati ustave — narodu se je taka politika zdela v redu — danes Radić govori, da je jugoslovanska ustava v bistvu najboljša — tudi to narod sprejme. Radić je preklinjal radikale — z njim narod — v vladi je Radić hvalil radikale — z njim narod. Taka je bila hrvatska politika od prevrata sem. To politiko je odobral tudi Korošec in z Radićem je sklepal tesne politične zveze, Slovenci so rekli, da je to prav. Danes Korošec po shodih govori, da Radić ne sme v nobeno vladno, ker je previhrav in politično nezrel — poslušalci temu ploskajo. Vsi taki pojavi dokazujejo samo to, da smo politično nezreli in da plešemo res tako, kakor nam razni demagoški politiki žvižgajo.

Zrel narod bi takih političnih kozolcev ne prenašal in bi takim strankam obrnil hrbet. Korošec danes po sedmih letih demagogije trdi, da moramo Slovenci v vladi sodelovati in biti deležni državnega gospodarstva — vedno pa je trdil, da je predpogoj Slovencev, da sodelujejo na državnem gospodarstvu, revizija ustave. Volitve leta 1925. so še vršile v znamenju ostre borbe za avtonomijo — kje danes slišite Korošca o tem govoriti? Narod je odobral prvo in odobrava drugo, dasi sta to dve čisto različni stvari. Korošec je divjal proti ustavi in je vso borbo proti naprednjakom v Sloveniji vodil v tem znamenju. Danes ustavo sprejema in taji, ako kdo trdi, da Korošec zahteva spremembo ustave. — Korošec daje nauke drugim, češ, da ne polagajo važnost na gospodarska in socialna vprašanja in razlaga svoje poglede na gospodarski svet. Ali ga vidite? Sedem let se na to ni spomnil in je bahato poudarjal, da se bo 777 let boril za avtonomijo, ker je šele ista predpogoj za gospodarski napredek. Nasprotniki so ga svarili in mu dokazovali, da je prvo, kar potrebujemo, skrb za gospodarstvo v državi in šele nato naj pridejo v razpravo državno-politična in ustavna vprašanja. Ni poslušal in narod mu je dal prav. Danes

se pa dela velikega politika, ker misli, da je prišel na jedro — katero so drugi stalno poudarjali. Takemu početju pravimo nedoslednost, vihravost, površnost, pomanjkanje čuta odgovornosti za gospodarske probleme. Prej je Korošec ljudi na limanice lovil z avtonomijo in državno-pravnimi zahtevami, ko pa vidi, da ljudstvo tega ne potrebuje in da je lačno le kruha, pa udarja na drugo struno.

Stranka, ki torej živi le od raznih demagogij, ne nudi jamstva, da tako ne bo delala tudi v bodočnosti in da s svojim početjem ne bo ovirala pozitivnega dela. Tudi v politiki je treba doslednosti. Korošec je še pred nedavnim trdil, da radikali niso sposobni reorganizirati stranke, danes pravi, da so oni in SLS isto. Ali torej tudi SLS ni sposobna, ter je malo verjetno, da bi se radikali tako hitro navzeli reorganizacijskih sposobnosti.

Delavstvo potrebuje kruha. Zato more zapupati le strankam, ki zahtevajo gospodarsko delo in ne revizijo ustave, gosposko zbornico in drugo navlako. Čas je, da demagoške stranke izginejo. Delavci, premišljajte o skokih SLS. Kdor sem in tja skače, ni sposoben za delo.

Problem emigracije.

Vse dobe človeške zgodovine nam kažejo iste izgledne, kako države naraščajo, se večajo na škodo slabejših in tekmujejo v prosti medsebojni konkurenci za premoč. Kar se je godilo pred več tisoč leti, prav isto se godi danes, le da se je forma dogajanja nekoliko predrugačila.

Najnovejša doba se kaže v znamenju boja med vodilnimi državami sveta — če odštejemo borbe in napetosti med manjšimi in srednje velikimi državami. Pri tem je smoter politike v imperijalizmu, ki teži za obvladanjem vedno novih zemelj v izvenevropskem svetu. Te dežele tvorijo cilj kapitalizmu, ki jih skuša gospodarsko izrabiti in hkratu tudi cilj ljudstvu samemu, kateremu je v domovini postalo premalo prostora in ki si hoče z izseljevanjem zboljšati svoje življenjske pogoje.

Ti dve tendenci opazujemo v vseh dobah. Vzpričo kapitalistične uredbe današnjih držav se

prva uveljavlja izrazitejša in brezobzirnejša, toda druga ni nič manj ukoreninjena, raje še elementarnejša. Ravno njej narodi, ki mislijo na svojo bodočnost, posvečajo mnogo pozornosti.

V tem oziru so izmed evropskih narodov najbolj srečni Angleži. Oni imajo po vsem svetu dežele, ki jih ne le gospodarsko izkoriščajo, marveč kamor se ves prevešek angleškega prebivalstva izseljuje in si pri tem najde celo najlepše življenjske pogoje. Kanada, Avstralija, Južna Afrika, Nova Zelandija morejo sprejeti milijone izseljencev. Vrh tega si je Angleška rasa ustvarila v severo-ameriški Uniji svoj drugi dom in tam se množi in večja leto za letom s priseljenci vseh evropskih narodov. Tako se angleška rasa stalno množi in prehitava vse narode.

Nemci, kot temeljiti in sistematični nacionalni politiki, so hoteli prekiniti to relativno nazado-

Ivan Albreht:

(Nadaljevanje.)

Tinično breme.

«Račun, hoho», se je smejal boter. «Slovenski račun za slovensko kri.»

Tlesknil je z jezikom kakor v slutnji slasti. Velik in koščen se je naslanjal na babico, da je ženska skoraj omagovala pod ostrnost njegovih komolcev.

«Kar, kar», ga je ščegetala po ledjah in teta Mica je stisnila oči.

«Kako sta dobra», se je naslanjala z obema rokama na Tomijeve rame.

«Saj pravi Tomi, da so vsi ljudje tovariši», se je dramila stara mati iz omotice in si brisala sline. Š smehljajočim pogledom se je ozrla na puškarja in dobro ji je delo ob misli, da ga je nekoliko uščenila.

Polagoma se je začela obremenjena družba dvigati in v sobi je zavladala mučna tišina. Tomi je pospremil goste, Matilda pa se je skrčila v postelji. Kakor da se je šele tisti hip domislila materinstva, se je z naporom sklonila toliko, da je mogla odgrniti dete. Smehljaje je zastrmela v drobni, višnjevkasto podpluti obrazek in ni mogla odvrniti pogleda od njega.

Pod oknom je zagodrnjalo in Matilda je razločno čula botrov glas:

«Fanta, fanta bi Tomi rad...»

«E kaj, da bi bilo le za potrebo krajcarjev, potem pride tudi dekle prav», je zavra-

čala teta Mica z glasnim poudarkom pijanih ljudi.

Matilda je vlekla na ušesa, a ostalega ni mogla razumeti. S trpkostjo se je domislila Tomija in obšlo jo je kesanje nad tisto uro, ko se mu je prvokrat razkrila v slasti. Nesreča osamelosti jo je prevzela in vsa radost mlade matere se je hipoma prelevila v toplo bol.

«Smrt», ji je šinilo skozi misli. Groza pojma jo je navdala z naslodo, ki ni misliti o njej.

«Umriva, Tini, ker nisi fant», se je rogala misel dalje in kup živega mesa je zaplesal materi pred očmi kakor velik, krvav kolobar. Brez zavesti je omahnila vznok, da se je izlegla plevnica pod njo.

Ko se je Tomi vrnil, mu je šumelo v glavi. Ozrl se je po otročnici in ni vedel, kaj bi.

«Tilda...»

Klic je zamrl brez odziva in puškar je pil.

«E, tvoje — moje», si je modroval že nekoliko meglen v mislih. Srknil je drugič in tretjič in še mnogokrat. Potem je stopil k postelji in začel vnovič klicati ženo. Zunaj je dihala mlačna poletna noč in tupatam je hušknila svetla proga mesečine v sobo. Na mizi, med ostanki jedi in pijače, je brlela mala petrolejka.

«Na!» je stresel Tomi ženo in ji pomolil šop manjših bankovcev.

Matilda je odprla oči in se prestrašeno ozrla po detetu. Ko pa je ugledala možev dar, ji je dahnila vročična rdečica na lice.

«Ti...»

Začudenje, karanje in očitjanje, ki se ni drznilo jasno na dan, je zazvenelo v tej edini besedi. Puškar se je majaje sklonil k ženi:

«Za dekle je treba denarja, pravi Mica... Ona pa ga ima,» je dodal dvoumno in s pomenljivo kretnjo.

Zena je kriknila.

«Na!» je silil Tomi.

Matilda je stisnila ustnici:

«Tat!»

Puškarja je dirnilo. Zakolovratil je nazaj in udaril s pestjo ob mizo, da so zazvenčale prazne čaše.

Dete je kriknilo. Nejasnemu otroškemu glasu sta se pridružila materin jok in očetova kletev...

II.

«Aj, oj,» je skušala uveljaviti četrletna Tini svojo modrost. Kakor ulito iz živega srebra se je zibalo otroče v materinem naročju.

Mati jo je ogledovala in se igrala z njo od dne do dne. Bežeči čas je dvigal dete kvišku, prinesel je sestrico in bratca ter povišal revščino v koč. Tisto leto pa, ko je Tini praznovala šestič dan svojega rojstva, je zaslutila Matilda četrti blagoslov v svojem te-

Politični pregled.

vanje. Zato so začeli nastopati s parolo, naj bi se nemški izseljenci naseljevali po smotrenem načrtu v čim kompaktnem ozemlju južne Amerike, kjer bi mogli s časom izpodrinuti latinsko raso in tako pripraviti tla narodno-politični osvoboditvi južnega dela velikega kontinenta. Misel je drzna, a je našla vnete propagatorje, ki so upali v njeno uresničitev, seveda v trdni veri v nemško nepremagljivost. Danes so slični nemški načrti odstavljani z dnevnega reda.

Mi Slovani smo po velikem delu že dokaj gosto naseljeni, iz naših dežel so odšli že mnogi stotisoči iz rodne grude in mnogi njih so se izgubili v tujih narodih. Tudi med nami so se oglašali skrbni glasovi ter skušali zavreti ali celo preprediti pogubno izseljevanje, kar je bilo pred svetovno vojno pač nemogoče. Južni in severni Slovani smo izgubljali na ta način vsako leto na tisoče in tisoče svojih rodnih bratov. Ustanovitev lastnih narodnih držav je sicer za nekaj časa ustavila izseljevanje, ker je politična in vsaj deloma ekonomska svoboda konsumirala mnogo več ljudskih sil, nego doslej. Toda ker izkazuje južni in še posebno severni Slovani že sedaj prilično gosto obljudenost, trajno težnje po izseljevanju vendarle ne bo mogoče odpraviti. Posebno v gospodarskih krizah se bo pojavljala v vsi vehemenco. Ali jo moremo uravnati v svojo nacionalno korist?

Na svoje lastne državno-politične kolonije južni in severni Slovani pač ne bomo mogli misliti. Manjkajo nam za to vsi predpogoji. Ozreti se bomo morali na oni slovanski narod, ki je edini v stanu, da izvrši velike slovanske narodne misije, to je na Ruse. Rusija ima v svoji oblasti ozemlja, kjer je prostora še za mnoge milijone novih naseljencev, kjer je mogoč še sijajen gospodarski razvoj. Sem spada vsa srednja Azija, kamor je doslej Rusija pošiljala leto za letom ogromne množine svojega ljudskega prirastka. In v tem oziru se ruski narod lahko primerja z angleškim: narodne sile se mu vsled izseljevanja ne slabšajo, oziroma manjšajo, marveč rasto in se krepe.

Če se posreči uravnati težnjo na izseljevanju tudi ostalih manjših slovanskih narodov v isto smer, bi pomenilo to ustvarjanje ene izmed zelo važnih osnov večje in trajnejše bodočnosti slovanskega razmaha.

Blejski pakt. Klerikalci so hoteli nekaj časa slepomišiti. Razlagali so svojim volilcem, da so sklenili z radikali pakt za revizijo ustave in da je avtonomija Slovenije gotova stvar. Da dobi klerikalna agitacija resnejše obiležje, je tudi Korošec na svojih shodih govoril o potrebi spremembe ustavnih določil. Koroščevo govorjenje je pa razburilo vodilne režimovce. Vukičević je izjavil zastopnikom časopisja, da absolutno nobenega govora ne more biti o kaki reviziji ustave. Sporazum z dr. Korošcem je sklenila sedanja vlada le na podlagi znanega vladnega delovnega programa. Vukičević je mnenja, da se lahko govori o izpolnitvi zakona o oblastnih samoupravah, da pa je pri tem ustava nedotakljiva. Na vprašanje časnikarjev, ali bo vstopila SLS v radikalski klub, je izjavil Vukičević: Mi smo za sedaj dve stranki. Vendar lahko rečem, da je sporazum s klerikalci intimnejši od onega, ki je sklenjen z Davidovičem in muslimani. Kakor iz vseh izjav ministrskega predsednika sledi, se je klerikalna stranka na milost in nemilost izročila radikali stranki, oziroma osebno Vukičeviću. Klerikalci so svoj stari program vrgli v politično ropotarnico in se izrekli za najoportunističnejšo taktiko. Pri vsej reči je le to fatalno, da so se klerikalci z Vukičevićevim paktom le razkrinkali kot breznačelna stranka, dočim trajnih koristi ne bodo deležni. Kajti že sedaj je gotovo, da Vukičević pri volitvah ne doseže večine, da sfrči iz vlade prve dni po volitvah in da so klerikalci izgubili svoj zadnji vpliv, ki so ga še imeli pri vodstvu državnih poslov.

Četrta stranka. Inspiratorji današnjega režima so imeli v mislih, da razbijejo radikalno stranko, Davidovičevo in Pribičevićevo demokratsko stranko in ustanove četrto stranko, katere voditelj bi bil Vukičević ali njemu podoben gospod. Izkazalo se je pa, da je bila ta politična kombinacija popolnoma pogrešna. Pribičevićeva demokratska stranka je ostala enotna in tudi Davidovičeva demokratska stranka je prebolela krizo in o razdvojitvi stranke niti govora ne more biti. Celó zunanji minister Marinković, ki ni v najboljših odnošajih z Davidovičem, je na nekem volilnem shodu poudarjal, da smatra

idejo četrte stranke za pogrešno in da jo demokratska stranka odklanja. Radikali in njihovi sedanjí najožji kompanjoni pa lahko o četrty stranki presanjajo vse dni in noči. Sami je ne morejo ustanoviti, kajti namen novi politični grupaciji bi bila stalna večina v narodni skupščini. Radikali in klerikalci pa ne morejo predstavljati večine.

Aretiran delavski kandidat. V Virovitici je na volilnem sestanku poročal kandidat neodvisne delavske liste profesor Maslarik. Med zborovanjem je vdrla policija v lokal, aretirala Maslarika in štiri njegove tovariše.

Zbližanje z Bolgarijo. Pretekli teden sta se neoficijelno mudila v Nemčiji naš kralj Aleksander in bolgarski kralj Boris. Oficijelni krogi so dementirali vesti, da imata oba kralja namen sestati se. Vendar je pa bila pri tej priliki tako v Jugoslaviji kot v Bolgariji sprožena debata, koliko smo že bliže prijateljskemu paktu med obema državama. Na obeh straneh je bila izražena iskrena želja, da se Jugoslavija in Bolgarija čim tesneje zblížata in s tem zasigurata mir na Balkanu. Kakor poročajo iz Sofije, pođa v kratkem ministrski predsednik Ljapčev oficijelno izjavo o prijateljskem paktu med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Naša skrinjica je

3.

v ljubljanski in mariborski oblasti.

V Ljubljani (mestu) je

2.

lesu. Z jezo in žalostjo je razodela možu skrivnost.

«Kam bo ž njimi,» je tarnala zvečer v tesni kuhinji, ko je prišel mož črn in zamazan z dela. Ogleдал se je okrog sebe in odločil kratko:

«To je hudič.»

Matilda je zajokala, da se je stresalo venče telo. V mislih je klela vse sanjane in užite slasti, njih sadove in samo sebe. Koča je bila nizka kakor še nikoli, skoro je tiščal strop na tilnik. Po kuhinji se je valila sopara, v sobi je kričala deca; njen smeh in krik pa je bodel Tildo do mozga.

«Da bi vsaj ti kaj več zaslužil,» je zamrmrala proti možu, ki je sedel za mizo nasproti malemu štedilniku.

«Zate bi bilo najbolje, če bi bil vsak moj žulj cekin,» je zamahnil Tomi jezno in segel z levico v brk. Kakor je motril ženo, se mu je zazdelo, da je grda, stara in zoprna.

«Bedak sem bil,» mu je ušlo ob spominu na tiste davne dni, ko jo je gledal mlado in svežo in jo hotel imeti za svojo.

«Saj si vedel prej,» se je branila žena osorno.

«Kaj sem vedel?! Tega nisem vedel, da si kakor leska z lešniki.»

«Grdoba!» je buknila žena zamolklo in sklonila glavo.

«Zdaj je konec,» je pomislila z žalostjo, ki ji je udušila besedo.

Iz trpke resničnosti je bežala misel nazaj v tisto sladko minuloost, ko je bila dekle in srečna... Takrat je gledala življenje kakor da čuje lepo povest: Prišel je vitez in zaprosil kraljičino. In sta šla na sedmi grad in veselja ni bilo ne konca ne kraja... Ta lepa povest! Matilda je vedela tiste čase, da je vitez — Tomi... Ko hodi iz tovarne, ima roke kakor jeklo, vendar gre ponosno in pogled mu šviga v desno in v levo: «Kje ste, dekleta?»... Ona se je smehljala in si uravnavala lase tako, da so se ji vsipali v zapeljivih kodrih po čelu. — «Tu smo, vitez črni, pelji nas na solnce!»...

«Če je kdo goljufan, sem jaz,» je vzdihnila medlo in se ni ozrla na Tomija. Jokala bi od žalosti in smejala bi se od onemogle jeze, najrajša pa bi zasadila nohte v možev obraz.

«Kdo je goljufan? Saj ti nisem nikdar obetal gradov.»

«Lakote pa tudi ne,» je zacepetala žena, vsa zaripljena v obraz.

«Pa pojdi delat, če ti ni prav,» je vztrajal puškar ledeno.

«Seve, jaz ležim doma: Trije otroci zraven vsega gospodinjstva.»

«In botra Jožeta,» se je zagrohotal Tomi z zasekljajem. Bogve kolikokrat je že mislil na to, a si je vselej premislil. Nocoj pa se mu je zdelo vse kakor nalašč pripravljeno za to, da izusti svoj sum.

«Vidiš,» je dražil trdovratno, «kaj dregaš okoli sebe, ko veš, da imaš opekline.»

Matildo je zadelo kakor strela. Krenila je z glavo na desno in na levo in lovila sapo.

«Res,» se ji je izvilo slednjič in glas je bil raskav in suh.

Tomi se je topil v smehu:

«Saj vem... Še preden je bilo, sem vedel: Meta ni moja, Tonče ni moj... Še Tini je... ha? Boter na levo, boter na desno. Čeprav je kosmat in godrnjav, srebrnjake ima pa le, kajne?»

Opletal je z obema rokama okrog sebe in ji molil zdaj levo pest, zdaj desno pest:

«Kar povej, kako si goljufana, da se moraš mastiti, ko se jaz potim,» je vihral slok in suh. Zatlačil si je v usta zalogaj tobaka in rjava tekočina mu je med kričanjem sikala izmed zob.

Matilda se je stresla. Sopenje se ji je trgalo iz prsi kakor težki sunki. Dvigala je roko, kakor za prisego, in jecljala samo:

«Ti — ti —»

«Ne jaz, ne, ampak Jože,» je pilil Tomi ostrino svojih bodic, vesel lastne moči.

Tedaj je Matilda zbesnela:

«Pojdi tja, kjer je mesto zate, tat!»

Brez misli je prijala posodo, ki ji je bila najbližja, in jo vrgla ob tla. Črepinje so zazvenčale in se razškrpale na vse strani, da je Tomi za hip izgubil oblast in je osupel strmel v prikazen pred seboj. Ženin spačeni obraz, njen nenadni krik, ropot, vse je leglo nanj z neznano močjo.

Razbit Radičev shod. V Subotici so disidenti HSS razbili Radiču shod, Radiča pa obmetali z jajci. Radič je v Subotici nosilec kandidatne liste.

Neverjetno. Voditelj angleške delavske stranke Ramsay MacDonald je povabil k sebi na dom delegate, ki so se udeležili kongresa Mednarodne vseučiliške federacije za Društvo narodov. Pri tej priliki so bili Macdonaldu predstavljeni delegati iz Jugoslavije in razvil se je tale razgovor: Naš delegat: «Dovolite g. predsednik, da se Vam predstavi delegacija iz Jugoslavije, iz kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.» — Macdonald: «A, da, vi tedaj prihajate iz Jugoslovakije. Zelo mi je žal, da še nisem bil v Pragi!» — Navzoči g. Henderson, bivši minister v Macdonaldovem kabinetu pravi: «Gospod, vi se motite, ti gospodje prihajajo iz Jugoslavije, iz Beograda.» — Vidi se, kako malo smo znani v svetu. Niti vodilni politiki ne vedo za obstoj naše države.

Jesensko zasedanje v Ženevi. Najvažnejše vprašanje jesenskega zasedanja je zasedba nestalnih mest v Svetu Društva narodov. Od treh prostih mest je eno določeno za južno Ameriko in ga bo brzkone zasedla Kuba. Ostala dva sedeža pripadeta evropskim državam. Češkoslovaška definitivno izpade iz Sveta Društva narodov. Mesto nje pride brzkone Finska kot zastopnica baltskih držav. Mala antanta je zastopana po Rumuniji. Za sedeže v Svetu Društva narodov se potegujeta tudi Grčija in Kanada. Glede zadnje še ni določeno, ali pride v poštev kot ameriška ali kot evropska država. Velika važnost se pripisuje tudi poročilu komisije za razorožitve, ki je spričo neuspeha ženevske razorožitvene konference še najpomembnejša. Izmed važnejših mednarodnih političnih vprašanj je na dnevnem redu angleška spomenica glede Kitajske. Poleg tega bo Društvo narodov na tem zasedanju zavzelo svoje stališče do držav, ki ne plačujejo nikakih prispevkov. Na dnevnem redu je tudi vprašanje izstopa Brazilije in ponovnega sprejema Argentinije. Tudi vprašanje članstva Španije se bo tokrat definitivno rešilo.

Ali ste že poravnali naročnino?

«Jaz tat, ti vlačuga! Čeden par,» se je sesedel na stol in si zaril prste v lase...

Tini je baš spravljal mala dva v posteljo, ko je začula vik. Majhno in drobno se je sukalo dekletce okrog malih in jima prigovarjalo z otroško ljubkostjo, da bi ju spravilo k pokoju. Ko pa je začulo ropot, se je prestrašilo in prisluhnilo. Popustilo je delo in stopilo v vežo, ki je delila sobo od kuhinje.

Zamolkel udarec je padel nekam. Tini je zadrhtela, ko je čula, da je oče zaklel.

«Golazen,» je zarjula v kuhinji mati in dekle je vedelo, da je padlo po njej.

V brezizrazni bojazni se je stisnilo k vratom, a si jih ni upalo odpreti. Pepelnato v obraz je prisluškovalo in čakalo. Pomagalo si je z edino otroško pomočjo, s solzami.

«Nič več s teboj pod eno streho,» je zapretila v kuhinji mati.

«Le pojdi, kamor te je zmeraj vleklo,» je rohnol oče in bil ob mizo, da je žvenketalo posodje.

«Na vsak prst bi bila imela lahko deset takih kot si ti...»

«Na papirju,» se je zarežal Tomi s tako groznim glasom, da je zatrepetala Tini kakor šiba na vodi. Razumela ni ničesar, samo krik ji je povzročal bolečine. Spomnila se je tistega Turka, ki je v Št. Janžu sekal Marijo, in na tisto gorečo ptico, ki je nekoč zanetila Reberje... Vsega hudega se je domislila in vse hudo se ji je zdelo, da je zdaj prišlo med očeta

Podpore za brezposelne. Ministrstvo za socialno politiko je maja meseca nakazalo za Slovenijo iz «Fonda za podpiranje brezposelnih» znesek 100.000 dinarjev. Brezposelni so nato dobivali podpore iz tega denarja pri Borzah dela v Ljubljani, Mariboru in Celju. Prvotno se je mislilo, da bo 100.000 dinarjev porabljenih tekom treh dni. Izkazalo se je pa, da je primeroma majhna vsota zadostovala skoraj dva meseca za podpiranje brezposelnih. Izven dvoma je, da je v Sloveniji veliko brezposelnih in tudi podpore potrebnih. Ti brezposelni se pa niso oglašili, kajti drugače je nerazumljivo, da je bilo za podporo vloženih v vsej Sloveniji le okrog 500 prošelj, od katerih je bilo 400 ugodno rešenih. Znesek 100.000 dinarjev je izčrpan. Upravni odbor Delavske zbornice pa je sklenil, da dá za podpiranje brezposelnih v mesecih avgust in september večji znesek na razpolago. Od meseca oktobra dalje pa redno subvencionira akcijo za podpiranje brezposelnih delavcev in nameščencev zopet ministrstvo za socialno politiko. Priporočati pa je, da se delavstvo nekoliko bolj zanima za brezposelne podpore in da vlaga prošnje. Naše tovariše pozivamo, da se zglase v centrali ali pri podružnicah NSZ, kjer dobé vsa

podrobna pojasnila, kako se vlaga prošnje in kdo je do podpore upravičen.

Stavka v Budimpešti. Delavstvo, ki je 14 dni stavkalo, se je začasno zopet vrnilo na delo. Po posredovanju mestnega županstva je prišlo do začasnega sporazuma v tem smislu, da se delavstvo za dobo dveh dni provizorično vrne na delo, med tem pa morajo biti zaključena pogajanja. Če tekom 48 ur ne pride do sporazuma, se bo stavka nadaljevala. Delavci zahtevajo 10 do 50odstotno zvišanje mezd.

Redukcija poštnih nameščencev. Poštni minister je vsem direkcijam naročil, da v najkrajšem času sestavijo seznam vsega nekvalificiranega osebja, ki se ima potem odpustiti. Ta svoj ukrep utemeljuje poštni minister s splošnim štedenjem v državni upravi. Ministrova okrožnica je vzbudila med poštnimi uslužbenci splošno vznemirjenje. Navadno so pri eventuelnih redukcijah prizadeti dobri in pošteni nameščenci. Kar se govori v okrožnici o «nezmožnih», je samo krinka, pod katero se vrše redukcije. Vsaki režim hoče zaposliti svoje ljudi. Iz državne uprave bi moralo že zdavnaj izginiti partizanstvo. V službi naj odločuje samo strokovna usposobljenost.

Organizator.

Izobraževalno in kulturno delo v organizaciji.

Ponovno smo že naglašali potrebo kulturnega dela v organizaciji. **Brez kulture proletarijata, ni kulture naroda.** Ta izrek velja tembolj za nas, ker smo narodna organizacija. Da to tudi dejansko dokažemo, moramo v izobraževalnem delu prednjačiti pred drugimi. Za jesenske in zimske mesece moramo že vnaprej imeti izdelan program predavanj in raznih tečajev. Vsaj enkrat mesečno naj se vrši predavanje o vseh aktualnih za delavca važnih panogah. Predavanja morajo biti dobro pripravljena in da vzbude med članstvom zanimanje. Enako važni so razni te-

čajji, katere naj organizacije prirejajo pogostoma. Tečajev je več vrst, vendar naj se izbere one, za katere vlada med članstvom največ zanimanja in ki so za delavstvo najbolj koristni.

Knjiga je neprecenljiva vrednost. Zato mora knjiga spremljati v življenju tako intelektualca, kakor tudi delavca. Narodi, ki so že od nekdaj polagali važnost na ljudske knjižnice, imajo znamenoviti lepe uspehe. Tudi naše organizacije morajo v tem pogledu izvršiti svojo dolžnost in povsod, kjer le mogoče, ustanoviti **lastno knjižnico. Vsak dinar, naložen za ljudsko izobrazbo, se visoko obrestuje.** Kulturni odsek naše osrednje organizacije ima v tem pogledu že precej izkustva pri ustanavljanju knjižnic in je vsem

in mater. Vajena je bila malih prerekanj, trenutkov, ko završi po hiši kakor huda ura, a kaj takega še ni čula kot nocoj. Zato je vstajala njena domišljija in prizivala take podobe, da se ji je oznojilo čelo. Spomnila se je stare matere, ki je umrla pred dobrim pol letom. Tisto voščeno in mrzlo...

«Mama,» je kriknila, ko se ji je zazdelo, da je padlo vnovič. Med jokom je odprla vrata in se skrčila k tlom. Matilda je ležala na tleh in Tomi jo je tiščal k tlom.

Tini je omahnila k njima in puškar se je prestrašil. Hotel je zagrabititi proti dekletu, a roka je omahnila kakor mrtva. Hipoma ni vide! pred seboj nič drugega nego otrokove orošene oči in ni čul drugega, kakor njegov jok. Vstajalo je v njem tako, da ni vedel, kam bi se ozrl in kaj bi začel.

«Reži,» je hotel zakriti otroku grozoto, toda dete ni ubogalo. Ozrl se je na ženo in se zastudil sam sebi.

«Fej,» se je dvignil naglo in odšel v noč. Kamor se je ozrl, je ugledal mater in dete. Njuna nema govornica je nenadoma dobila moč nad ljubosumjem. In puškar je ubežal v beznico, da bi jo utopil.

Kakor obsojenec je šel od Sv. Jožefa proti Reberjem: Težke noge, težke misli in kljuvanje v gavi. Mislil je naprej in nazaj, nazaj na tiste ure, ko je delal z dekletom načrte za bodoče dni. Takrat je zaslužil štiri krone v tednu — a moč je bila v njem. Govoril je ra-

dostno — vse iz srca v srce — in s trudom in z dolgovi sta si postavila malo kočjo... Moj Bog, kakšno veselje je bilo tedaj, baš malo prej, preden je prišla Tina. Potem pa nič več — za čudo krščeno — nikamor več ni hotelo iti. Več je zaslužil, več je porabil. Obresti, deca, žena...

Puškar Tomi je stisnil pesti. Noč je bila svetla in prijazna. Toplo je zavabil tupatam veter, da so se zganile visoke trave ob cesti na travniku.

«Krivica,» je zamomljal Tomi in se ozrl po zvezdah. «vse je sama krivica na svetu»

Pogledal je po trgu. Prav tam dolj ob robu so stali visoki dimniki; kakof iz pošastnih žrel se je valil dim iz njih.

Dolge, ozke in umazane cunje so plavale pod nebo. Puškar je mislil na tiste ljudi, ki se stezajo po mehkih divanih in imajo kožo kakor baržun. Svila jim šumi našproti, kadar stopijo k ženi, in deca se koplje v čipkah. Od jutra do večera jim plešejo številke pred očmi in njihov ples jim privabi zlata in srebra v izobilju.

«Prekleta ura,» je pomislil na tisti hip, ko je bil obsojen v življenje. Postal je, preiskal žepe in stresel drobiž v oguljeno denarnico.

«Ena, dve, tri,» je štel na prste merice, ki si jih sme privoščiti za pozabljenje. Ko je uredil vse, je stopil v žganjarno.

(Dalje prihodnjč.)

organizacijam z nasveti drage volje na razpolago. Poleg knjižnice naj se uredi **primerna čitalnica**. Prav posebno priporočljivo pa ni, da so knjižnice in čitalnice v gostilniških prostorih in če le mogoče, naj bodo ti prostori ločeni od gostilniških.

Naš tisk.

Znan pregovor pravi, da je tisk **sedma velesila**. In res je tako, ker vsako večje moderno gibanje na svetu se ima zahvaliti dobro razširjenemu tisku. Tudi naša organizacija bi brez glasila «Nova Pravda» ne bila popolna, ker ne bi imeli prilike redno tedensko obveščati naše člane o našem delu in jim nuditi čtivo, katero je za razvoj naše organizacije neprecenljive vrednosti. Toda to, kar nam nudi naš tisk je še vse premalo. Mi hočemo, da bo naš tisk popolnejši, obširnejši in urejevan tako, da bo vsak delavec našel v listu vse, kar mu je treba. Lahko trdimo, da je «Nova Pravda» najboljša delavsko glasilo, da so članki vseskozi stvarni in poučni, da je političen in strokovni del pregleden in kar je še prav posebno važno, da je list pisan v resnem in dostojnem tonu. Toda vse to je še premalo, mi moramo naprej. Od vas, tovariši, zavisi, ako bo «Nova Pravda» napredovala. Ni dovolj, da ste organizirani, ni dovolj da v redu plačujete prispevke za organizacijo in tudi ni dovolj, da prečitaste svoje glasilo, potem pa se ne brigate več. **Vsak naš tovariš mora biti tudi agitator za naš tisk, mora izrabiti vsako priliko, kako «Nova Pravda» razširimo**, da bo njeno število vsaj še enkrat večje, da bo tudi vsebina bogatejša. Pri raznih prireditvah se spominjajte našega **tiskovnega fonda**. Čim več bomo zbrali, tem več brošur in tiskovin bomo lahko nudili članstvu.

Na delo.

Narodno strokovno gibanje je v velikem razmahu. Z združitvijo Narodnosocialne strokovne Zveze in Samostojne strokovne delavske Unije, je organizacija krasno napredovala. **Danes imamo 37 podružnic s 3718 člani**. Vsekakor armada, na katero smo lahko ponosni, posebno, če pomislimo, da je velika večina delavstva še neorganizirana. Naš ustanovni občni zbor, ki se je vršil v nedeljo 6. marca t. l. je pokazal vso resnost našega gibanja in **da smo prava borbena strokovna organizacija vsega jugoslovanskega narodnega delavstva**. Prišli so na zbor delegati iz vseh delov naše Slovenije, vsi sklepi so bili soglasni, kar je dokaz enotne volje vseh tovarišev. Naj nasprotniki govorijo in pišejo, kar hočejo, to nas ne moti, ker smo trdno prepričani, da je naša pot prava. Očitajo nam vse mogoče in nemogoče stvari, **nikdar pa nam ne bodo mogli dokazati, da nismo pošten in odločni zagovorniki jugoslovanskega narodnega proletarijata**. To smo in to hočemo ostati.

V dosego naših končnih ciljev po popolni osvoboditvi jugoslovanskega proletarijata nas čaka še mnoga dela. To delo pa bomo dovršili, ako se bo vsakdo zavedal svoje naloge, ako bo vsak naš tovariš bореc za človeška prava. V širokih vrstah narodnega proletarijata je naše delo, ne samo v vrstah slovenskega, **temveč vsega jugoslovanskega delavstva**, ker hočemo in moramo imeti mogočno armado vseh zatiranih v mejah naše domovine. Naša organizacija ima lep program, velike ideje. **Vsi v naše vrste!** Pojdite od delavnice do tovarne, od mesta do vasi, vsepovsod pripravljajte delovno ljudstvo k novemu življenju. Stojte v prvih bojnih vrstah, bodite neizprosni in neomahljivi v boju za trpeče brate, v boju za zapostavljene in zaničevane. **Nočemo samo socializma besedi, temveč hočemo socializem duše in srca in prave bratovske ljubezni. Veliko je poslanstvo, ki ga imamo izvršiti in izvršili ga bomo, ako bo v nas dovolj volje in dela. Z delom do zmage!**

R. J u v a n.

Narodno-strokovna zveza.

Vsem podružnicam. Na zadnjo okrožnico še nismo prejeli od vseh podružnic odgovorov, akoravno smo to izrečno zahtevali. Ponovno prosimo vse podružnice, da sigurno in takoj odgovorijo in smatrajo zadevo za nujno in važno.

VEVČE. Podružnica Narodno-strokovne zveze v Vevčah bo imela v nedeljo 21. t. m. ob 9. uri dopoldne svoj redni občni zbor v prostorih gospoda Kuharja. Na občnem zboru poroča tudi strokovni tajnik tov. Kravos. Vabimo vse tovariše, da se občnega zbora sigurno in točno udeležijo z ozirom na važnost dnevnega reda.

BLEJSKA DOBRAVA. Mi smo svoj čas pisali, da vladajo v naši tovarni elektrodov nevzdržne razmere, ker se je šikaniralo delavstvo in se je z njim pometalo. Tamkaj vlada en sam Bog, s katerim smo mi imeli precej boja. Te dni je izdal ta zaščitnik tujega kapitala naslednji razglas:

Razglas.

Radi pomanjkanja dela smo primorani ustaviti vse od 1. t. m. plačane premije. Nadalje pripomnim, da smo primorani vlagati proste dneve. Tako se izvršuje način dela v prvih štirih dneh.

Dobrava, 8. avgusta 1927.

Ravnateljstvo K. I. D.

Becker s. r.

Tako razglas. Delavstvo pa dobro vé, da je dela več kot dovolj in da ima tak razglas svoj poseben namen. Bomo videli, kaj bo. Narodno zavedno delavstvo pa z veseljem občuduje, kako so gospodje sodrugi naenkrat razburjeni proti onemu, ki so ga svoj čas tako povzdigovali, ker je napovedal narodni strokovni organizaciji kot Nemeč najostrejši boj in je njih kot filijalo nemškega Amsterdama ščitil. No, danes so časi drugačni in je vse delavstvo prizadeto in omenjeni gospod ne dela razlike, zato lop po njem z vseh

strani. Sodrugi, pa recite, da ni tako! Kranjska industrijska družba pa naj napravi na Dobravi red, ki je nujno potreben.

SENOVO. Podružnica Narodno-strokovne zveze v Senovem ima v nedeljo 21. t. m. svoj članski sestanek ob 7. uri zvečer v rudniški restavraciji. Z ozirom na važnost dnevnega reda pričakujemo, da pridejo vsi naši člani točno in zanesljivo.

Štrajk. V tovarni Dimitrov, Grigorijev in Komp. v Pančevu so delavci pričeli 5. t. m. štrajkati, da odbijejo tako napad delodajalca na njihove pravice. Štrajka 45 čevljarjev. Čevljarjem se priporoča, da ne iščejo dela v Pančevu, dokler traja štrajk. — Tudi v Mariboru je izbruhnil štrajk med lesnimi delavci. Zadruga mizarjev je odbila zahtevo po zvišanju plače, nakar so stopili delavci v štrajk. Lesni delavci naj torej ne hodijo v Maribor iskat dela, ker postanejo na ta način «štrajkbreherji». — Podpirajmo štrajkujoče!

CERKNICA. (Ustanovitev nove podružnice NSZ.) V sredo 17. t. m. se je vršil v Cerknici v gostilni Homovc informativni sestanek Narodno-strokovne zveze. Na sestanku je obrazložil namen strokovnih organizacij strokovni tajnik tov. Kravos, ki je obenem obrazložil poseben namen, ki ga ima NSZ pri svojem delu. Po njegovih izvajanjih se je izvolil pripravljalni odbor, obstoječ iz mladih naprednih ljudi. V odboru so: kot predsednik tov. Lojze Negro, tajnik Jože Meden; odborniki: Tilka Meh, Stanka Negro, Alojzij Turšič, Franc Truden, Tone Gostiša, Anton Mule in Tone Mlakar. Z izvolitvijo pripravljalnega odbora je postavljen nov temelj naši podružnici in mi želimo, da bi se mladi odborniki ne ustrašili nobenih ovir ter čimprej ustanovili prepotrebno strokovno organizacijo v Cerknici. Na delo, novi sobojevniki, in pozdravljeni!

Tedenske vesti.

* **Bivši grški kralj na Bledu.** V nedeljo je prispel k našemu kralju na obisk na Bled bivši grški kralj Jurij s soprogo Jeleño.

* **Podpora ljubljanskemu velesejmu.** Iz Beograda poročajo, da je vlada odobrila 60.000 Din podpore za Ljubljanski velesejem.

* **Velika sokolska slovesnost v Novem mestu.** V soboto in nedeljo se je vršila proslava 40letnice Sokolskega društva v Novem mestu. Slavnosti se je udeležilo oba dneva po 4000 ljudi, ki so z velikim navdušenjem pozdravljali sokolske nastope.

* **Sokolski dan v Ljutomeru.** Ob priliki otvoritve novega Sokolskega doma v Ljutomeru se je vršila velika sokolska slavnost, katere se je udeležilo več tisoč ljudi. Slovesnost je bila združena s telovadnimi nastopi, ki so prav lepo uspeli.

* **Preložitev občinskih volitev v Čermošnjicah.** Zaradi skupščinskih volitev se bodo vršile občinske volitve v Čermošnjicah šele 2. oktobra. Predložene bodo štiri kandidatne liste.

* **Poljske miši v Prekmurju.** V južnih delih Prekmurja, zlasti v okraju Dolnja Lendava in v občini Rakičan (okraj Murska Sobota) se zelo širijo nevarni škodljivci, poljske miši. Veliki župan mariborske oblasti se je ponovno obrnil na ministrstvo za kmetijstvo za nujno nakazilo kredita v svrhu nabave sredstev za uničevanje škodljivca.

* **Suša uničuje malarijo.** Huda suša, ki letos vlada v Dalmaciji, ima tudi svojo dobro stran. Kakor javljajo, so se v Dalmaciji zaradi suše izsušila tudi razna močvirja, ki so bila prava zalega malarije, in je na ta način malarija letos v Dalmaciji skoro popolnoma prenehala.

* **Potres v Dubrovniku.** V noči od četrтка na petek so nekoliko minut po polnoči čutili v Dubrovniku precej močan valovit potres, ki je trajal štiri sekunde.

* **Smrtonosen mušji pik.** Pred dnevi je posestnico Marijo Korenovo v Topolšici pri Šoštanju pičila muha v zapestje. Posestnica se kljub zdravnikovemu naročilu ni podala takoj v celjsko bolnico. Šele dva dni pozneje je šla v bolnico, a je bila vsaka zdravniška pomoč že prepozna. Korenova je še isti dan umrla zaradi zastrupljenja krvi.

* **Mlad utopljenec obujen k življenju.** V Škofji vasi se je kopal v Hudinji 6letni Pilihov rejenček. Ker ni znal plavati, se je potopil. To je videla domača dekla, ki je začela klicati na pomoč. Ker ni bilo nikogar v bližini, je stekla po Alojzija Snedeca, ki je skočil v vodo, dotipal z nogami dečka in po daljšem trudu prinesel na suho. Takoj je začel z oživljanjem utopljenca. Zdravnik iz Vojnika je ugotovil, da je deček še pri življenju in odredil vse potrebno. Dasi je kmalu pokazal znake življenja, se je predramil šele po preteku 24 ur.

* **Ubijalec strupenih kač.** Letos je povsod kačje zalege zelo mnogo. V Beograd je te dni prispel iz Glamoča v Bosni Kamer Hanza, ki je s svojimi 16 tovariši že lansko leto pokončal v okolici Glamoča 6016 strupenih kač, za kar je od vlade prejel nagrado 2400 Din. Tudi letos je pokončal že okoli 5000 gadov.

* **Zrtev Save.** V nedeljo je utonil v Savi pri Ljubljani 14letni dijak Bogomir Novotny, in to v pričo svojega brata in sestrice, ki sta stala na

bregu. Siromaka bi lahko rešili, a se navzoči niso brigali zanj.

* **Smrten izid operacije.** V celjski bolnici je umrl na operaciji g. Anton Kunej, podravnatelj tamošnje podružnice Ljubljanske kreditne banke. Pokojnik, ki je bil zet znanega celjskega veleindustrijskega g. Majdiča, je bil obče spoštovan mož. Blag mu spomin!

* **Med pridigo umrl.** Med pridigo v cerkvi je nenadoma postalo slabo preužitkarju Matevžu Ramšaku iz Topolšice pri Šoštanjju. Zadel ga je kap. Poklicani zdravnik mu ni mogel več pomagati, ker je mož medtem že izdihnil. Blag mu spomin!

* **Loterija Vidovičevega Pokreta.** G. minister za poljedelstvo in vode je s svojim odlokom št. 30.354 odobril Vidovičevemu prosvetno-etičnemu pokretu prirejevanje loterije na dan etičnega pokreta 21. marca 1928. Ta loterija bo imela 120.000 srečk po 5 dinarjev z 11.263 dobitki v skupni vrednosti 386.000 dinarjev. Srečke te loterije bodo kmalu puščene v promet, a čisti dobiček je namenjen razširjenju tega koristnega in nadvse važnega prosvetnega in etičnega dela v narodu. Čujem, da bo Vidovičev Pokret kmalu znatno razširil svoje delovanje v smeri narodne prosvete in namerja tudi izdajati dnevnik. Kakor piše «Novi Čovjek», glasnik tega pokreta (št. 84), so poslani in se še vedno pošiljajo ministrstvu za prosveto mnoge prošnje iz raznih krajev naše države, podpisane od tisočev članov in pristašev, v katerih prošnjah se od prosvetnih oblasti zahteva, naj moralno in materialno ta pokret podpirajo, ker isti v veliki meri vrši prosvetni in etični vpliv v širokih slojih našega naroda. Še nikoli se ni pri nas privatna iniciativa na kulturnem polju tako globoko ukoreninila in našla tako globoko razumevanje v narodu kakor ta pokret.

* **Nevaren požar v Višnji gori.** V ponedeljek je med nevihto proti večeru udarila strela v veliko hišo vdove g. Groznikove tik pred Višnjo goro. Bila je velika nevarnost, da se požar razširi, a se je gasilec posrečilo pravočasno preprečiti še večjo nesrečo.

* **Preiskava proti Möderndorferju in tovarišem ustavljena.** Kakor poročajo, je mariborsko okrožno sodišče ustavilo preiskavo proti vsem osumljencem v tako zvani mežiški aferi. Kakor je znano, je bilo v začetku aprila t. l. aretiranih v tej zadevi več oseb, med njimi tudi oblastni poslanec g. Möderndorfer. Sodišče je ugotovilo, da se g. Möderndorferju in njegovim tovarišem iz krajnega šolskega sveta mežiškega ne more očitati nič kaznivega.

* **Grozen samomor na železnici.** V petek zvečer se je vrgel pod lokomotivo v Magdalenskem parku v Mariboru okrog 50letni Franc Krainer, ki so mu kolesa odtrgala obe nogi, roki in zročila glavo.

* **Ušla iz bolnišnice.** V noči na soboto je iz splošne bolnice pobegnila 18letna Ivanka Šegova, doma iz Dolenjske, katero je ljubljanska policija pravkar izročila tjakaj. Šegova povzroča ljubljanski policiji mnogo posla, ker se kljub izgonu iz policijskega okoliša vedno zopet vrača v Ljubljano, kjer se vlačí brez dela.

* **Zasledovanje zločinskega zvodnika mladih deklet.** Ljubljanska policija je na lovu za zavajalcem mladih deklet, S., ki se je predstavljal okrog kot trgovski potnik. Zaradi zvodništva je imel S. že nekoč opravka s sodiščem. Po prestani kazni je podlež nekaj časa miroval, zdaj pa je že nekaj mesecev zopet na delu. Zahajal je v razne parke, se zadrževal v malih gostilnah in iskal žrtev za svoje «odjemalce», ki jih je imel po večini med tujci, pa tudi med domačini. S. se je gibal vedno v sumljivih družbah in iz te družbe je tipal okrog za dekleti. Tu je zbiral podatke o raznih dekletih in njegovi prijatelji so mu tudi dajali naslove raznih žensk, ki so bile pripravljene oddajati sobe. S. je ustavljal dekleta, jih vabil s seboj ter

jih oddajal kavalirjem proti plačilu 50 Din. Ako mu dekle ni hotelo slediti in kavalirju ni hotelo biti na razpolago, je S. napel druge strune ter ji pričel groziti. Njegovo početje je prišlo na dan šele sedaj, ko se je na policiji zglasilo več deklet, ki so se naveličale njegovega nasilja.

* **Obesil se je.** Iz Novega kota nam pišejo: 8. t. m. zjutraj med 5. in 6. uro se je obesil v svojem skednju posestnik Anton Poje. Zapušča ženo in devet nepreskrbljenih otrok. Vzrok samomora so težke življenske razmere. Pokojnik je bil zelo marljiv gospodar; bolehal je že več časa, kar je gotovo pospešilo prezgodnjo smrt. N. p. v m.!

* **Skrivnosten avtomobil.** Te dni je razburil meščane v Somboru in Apatina neki avto, ki je drvel z veliko brzino po mestnih ulicah proti severu. V avtu so sedele tri ženske, ki so glasno klicale na pomoč, čim je avto srečal kakega človeka. Poleg njih so bili na vozu še štirje moški. Na vsaki strani stopnic je stal po eden, tretji je dajal neprestano oglašujoče znake s sireno, da bi se ne slišalo vpitje žensk, četrti je šofiral. Ljudje so na več krajih poskušali ustaviti čuden avto, da se prepričajo, kdo so čudni potniki. To pa se jim ni posrečilo, ker so v takem trenutku vozeči se moški enostavno naperili na ljudi samokrese. Ko je bila obveščena o tem policija, je avto že zginil proti meji.

* **Slepar s potnimi dokumenti.** Te dni se je zgledil na avstrijskem konzulatu v Zagrebu eleganten mladenič ter zahteval avstrijski potni list. Izjavil je, da je avstrijski državlján ter izpovedal, da mu je polni list zgorel. Ko so zahtevali od njega dokazila, da je res avstrijski državlján, je pokazal neki domovinski list. Konzularnemu uradniku se je videl mož sumljiv in je zato zahteval kontrolo podpisa. Podpis pa se niti najmanj ni strinjal s podpisom na domovnici. Uradnik je zato kmalu uvidel, da ima posla s sleparjem. Ko se je možak pri nadaljnjem izpraševanju zapletel še v nadaljnja protislovja, je uradnik odklonil izdajo potnega lista in poklical stražnika. Sedaj pa so postala neznanca tla prevročna. Naglo jo je skušal popihati s konzulata, toda uradniki so jo mahnil za njim. Prišel se je pravcati lov po stopnicah iz nadstropja v nadstropje, dokler končno ubežnik ni dospel na podstrežje in se povzpél na streho. Šele tam so ga naposled prijeli. Pri njem so našli pravilno izstavljen potni list dunajske policijske direkcije, razen tega pa več zastavnih listov in drugih dokumentov, glasečih se na napačno ime. Policija sumi, da je prišel na zločinski način v posest teh dokumentov in je uvedla strogo preiskavo.

* **Skala padla na voznika.** Devetnajstletni Janez Burger, uslužben pri tvrdki Ručigaj in Bačič, je peljal z vczom velik voz apna iz Tržiča na Bornovo posestvo. Na poti se je nenadoma utrgala skala, padla na voznika ter ga težko poškodovala na glavi in hrbtu. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Neznano dete.** V januarju leta 1920., to je pred 7 in pol letom je bilo najdeno v veži pred vratni mariborske javne bolnišnice 6 dni staro dete ženskega spola, povito v plenice. Do danes ni bilo mogoče ugotoviti identitete tega otroka. Kdor bi vedel kaj o tem otroku ali njegovih starših, naj to sporoči mestnemu magistratu v Mariboru (konskripcijski urad).

* **Smrtna nesreča rojaka v tujini.** Iz Novega kota nam pišejo: Pred dvema mesecema se je smrtno ponesrečil v Kanadi Jakob Molnar, sin tukajšnjega posestnika. Odšel je v tujino po zasluzku, a je našel prezgodnjo smrt. Na železniškem nasipu ga je povozila lokomotiva, nakar je nastopila po pardnevem trpljenju smrt. Bil je marljiv mladenič, ki je s svojo pridnostjo prištedil že lepo vsoto denarja. Naj mu bo v tujini zemljica lahka!

* **Požar v Mariboru.** Te dni je nastal požar v tovarni perila, last g. Maksa Durjave, v Mari-

boru. Delavci, ki stanujejo v hiši, in mariborski gasilci so po enournem delu pogasili ogenj. Precej škode je povzročil požar v prikojevalnici perila in v knjigovodstvu. Oblastvena komisija je pritrdila domnevi lastnika tovarne, da je zakrivila požar neprevidnost dimnikarja.

* **Slovenka nameravala izvršiti samomor v Zagrebu.** Te dni so v Zelengaju pri Zagrebu našli na klopi neko deklo, ki se je zvijalo v krčih, iz ust pa so ji prihajale krvave pene. Poleg nje je ležala stekleničica z lizolom. Bilo je jasno, da je deklo nameravalo izvršiti samomor. Rešilno društvo je nesrečno deklo prepeljalo v bolnico, kjer so ji izprali želodec. Bila je to 20 let stara sobarica Roza Kolškova iz Konjic. uslužbena pri nekem zdravniku v Radniškem dolu.

* **Zločin Slovenke v Parizu.** V Parizu so nedavno aretirali Pepco Kurešovo, doma iz Moškancjev, ki je umorila 14letno deklico in jo oropala za 3000 frankov.

* **Umoril ženo in se obesil.** Iz Tinskega nam pišejo: V soboto 6. t. m. okrog 3. ure zjutraj je Jakob Obrez umoril z udarci in še z nožem svojo ženo Rozalijo, potem se je pa z nožem v roki obesil. Našel ga je stoje obešenega brat umorjene žene, ki je prišel zgodaj k njima mlatit. Vzrok strašne žalogre je baje to, ker ga žena ni hotela dati pripisati za sosesestnika. Mož je bil star nekaj nad 70 let, žena pa 46.

* **Hajdukinja Stoja Markovičeva pobegnila.** V ženski kaznilnici v Zagrebu je prestajala svojo 20letno ječo znana 25letna črnogorska hajdukinja Stoja Markovičeva, nečakinja dr. Vukašina Markoviča. Odkar se je nahajala v tej kaznilnici, se je obnašala zelo lepo, tako da so ji zelo zapupali. Te dni je Stano obiskal njen brat Radojlo Markovič, učitelj v Črni gori. Radojlo je med obiskom Stano tolažil in ji obetal, da se bo obrnil na Kolo srbskih sester in da bo sploh vse storil, da bo pomiloščena. Ko sta se brat in sestra poslovljala, je prednica odprla vrata in tisti hip je smuknila Stoja na ulico, a za njo njen brat. Sestra prednica je začela klicati na pomoč, v tem pa sta begunca dosegla pripravljene avtomobil in se z največjo hitrostjo odpeljala.

* **Nevaren pič pod streho.** Orožniška postaja v Gornji Sv. Kungoti pri Mariboru je aretirala nevarnega vlomilca, komaj 19letnega Josipa Ribiča, doma iz Dolge vasi pri Kočevju. Ribič je lansko leto pobegnil iz zaporov okrajnega sodišča v Kočevju in je od tega časa neprenehoma izvrševal vlome in tatvine. Med drugim je odprl že dve železni blagajni in je samo enemu trgovcu v okolici Sodražice odnesel denarja in blaga za 52.000 dinarjev. Potem je pa pobegnil na Štajersko. V Mariboru je nekaj dni igral velikega gospoda, nato pa v družbi lahkoživih žensk odšel na Hrvatsko. Kmalu nato se je zopet pojavil v bližni Ribnici. Pri vlovu v poštni urad Ortnek je bil zasačen in prepoden ter je moral na licu mesta pustiti razne predmete, ki so ga izdali. Nekemu kmetu na Dolenjskem je po tatvini na vrata nalepil svojo fotografijo s podpisom. Upajmo, da je sedaj dobro shranjen.

Cene tuiemu denariu.

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

- 1 dolar za 56'20 do 56'30 Din;
- 100 avstrijskih šilingov za 800'50 do 803'50 dinarja;
- 100 češkoslovaških kron za 166'85 do 167'65 dinarja;
- 100 francoskih frankov za 220 do 222 Din;
- v devizah pa:
- 100 avstrijskih šilingov za 799 do 802 Din;
- 1 nemška marka za 13'50 do 13'53 Din;
- 1 madžarski pengö za 9'92 do 9'95 Din;
- 100 italijanskih lir za 308'25 do 310'25 Din;
- 1 dolar za 56'67 do 56'87 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 168'20 do 169 Din.

Pogovor o tem in onem.

Francoska industrija.

Kakor posamezniki, tako imajo tudi celi narodi prirojene zmožnosti. Znan nam je podjetni trgovski duh angleški, ameriški dar za tehnične naprave, smisel za glasbo pri Italijanih in Slovanih, organizatorični talent Nemcev itd. Tak prirojen dar imajo Francozi v svojem smislu za obliko in v svojem umetniškem okusu. Veliki minister Ludovika XIV. Colbert (izgovori Kolbér!), je spoznal, da se lahko postane ta velika nadarjenost, če se primerno goji, za Francijo prav tako vir narodnega blagostanja, kot je postal trgovski duh pri Angležih. Zato je začel Colbert z ustanavljanjem obrtnih šol, umetniških delavnic, tovarn itd. buditi v ljudstvu umetniški smisel, družiti umetnost z obrtjo in od tistega časa so Francozi v vseh za modo merodajnih stvarih nesporen vzgled za druge narode.

Vse naslednje vlade so pridno podpirale industrijo, ki se je povzdignila ne le po kakovosti, temveč tudi po množini. S pridnostjo, preudarnostjo in podjetnostjo francoskega naroda je francoska industrija napredovala do neverjetne višine. Francija je po množini svoje proizvodnje četrta industrijska država na svetu, glede na dovršenost svojih izdelkov pa prva. Devet milijonov ljudi je zaposlenih v industriji. Dobiček te obrtne delavnosti znaša na leto nad petdeset milijard frankov, tako da se sme po pravici smatrati kot drugi glavni vir, iz katerega izvira veliko bogastvo francoske države.

Obrtne naprave so raztresene po vseh okrajih države; pokrajini, ki bi ne imele nikake industrije, Francija nima. Tako rekoč srce francoske industrijske podjetnosti pa je Pariz, žarišče francoske duševne delavnosti. Ni je obrtne panoge, ki bi ne bila zastopana na Francoskem; naštetih vse njene smeri bi bilo nemogoče. Da pa bomo spoznali vsaj v največjih obrisih tamkajšnje industrijske razmere, bomo skušali tu obravnavati nekaj posebno odličnih uspehov francoske industrije.

Najodličnejša panoga francoske industrije je tekstilna industrija, pri kateri je zaposlenih skoraj milijon ljudi in ki donša na leto milijone in milijone frankov dobička. Francoska svilna industrija, ki gospoduje na svetovnem trgu s svojimi neprekosljivimi izdelki, donša prav tako ogromne milijone dobička. Dober vir blagostanja je dalje volnena industrija. Znane so francoske izdelane obleke, perilo, nakit, čipke itd. V usnjatih in papirnih izdelkih stoji pred Francijo samo še Anglija in Severna Amerika. V galanterijskem usnju in v papirnatih tapetah je Francija na čelu vseh drugih tekmecev.

Francoska kovinska industrija sicer zaostaja za angleško, ameriško in nemško, a je vendar dosegla tako višino, da je postala tudi za te države nevaren tekmelec. Tovarna v Creuzot (izgovori Krezót!), ki ima največje parno kladivo v Evropi (100.000 kg) in ki zaposluje 15.000 delavcev, je na primer ena največjih tovarn na svetu za mostove, stroje in oklepne plošče. Stolp Eiffel (izgovori Efé!) v Parizu, ki ga je izdelalo to podjetje, je zgovoren dokaz izredne razvitosti francoske železne industrije.

Skoro brez tekmecev so francoski bronasti izdelki, igrače, zlati in srebrni izdelki, pri katerih določa ceno lepa oblika. Isto smemo trditi o steklenih in porcelanastih izdelkih. Znano je na primer, da daje Sèvres (izgovori Sevr!) najumetnejše izdelan porcelan v Evropi.

Omeniti moramo dalje predvsem mnoge kemične in tem sorodne tovarne, zlasti za izdelovanje barv, joda, parfumov, olj, sveč, sladkorja, dalje pivovarne, tovarne likerjev

itd. V modnem blagu in luksuznih predmetih nadkriljuje Pariz tako po množini kot po kakovosti vsa mesta na svetu.

Če sodimo po delih, so Francozi kot obrtniki vsaj enakovredni Nemcem in Angležem. Francoze sodijo včasih slabo, to pa po krivici. Pogosto se smatra Francoza za človeka, ki ni veliko prida, ki zapravlja po Parizu denar in zdravje. V resnici je stvar čisto drugačna. Francoz je, bodisi trgovec, kmet ali delavec, navadno prav priden, trezen in zelo varčen ter misli neprestano na bodočnost in na starost. Prav tako je Francozinja navadno zelo pridna, razumna in varčna žena.

Kot trgovec in industrijec je Francoz skrajno natančen in povsem realen; mož, ki spoštuje svoj poklic in drži prav toliko na čast svojega podjetja kot na svojo osebno dostojanstvo. Zanj je častna zadeva, da zadovolji svoje odjemalce, da vidi, da je njegova trdka v čislilih in da bo prešlo imetje v lepem stanju na potomce.

Ta solidnost, združena s prirojenim finim okusom in s praktično vzgojo v strokovnih šolah, je priborila francoskim trgovcem in industrijcem kljub vsej konkurenci na mnogih poljih vodilno mesto v Evropi. To mesto so si Francozi pridobili, ravnaoč se po starem francoskem geslu: Za naše odjemalce ne najcenejše in slabo, temveč najlepše, najizvrstnejše in najboljše.

Najmanjši ljudje na svetu.

Vsakdo pozna kakšnega pritlikavca polihabljenca, toda tu ne mislimo na te nesrečnike, temveč hočemo govoriti o plemenu, katerega člani so po naravi najmanjši ljudje na svetu. Imenujejo se Pigmejci.

Nekdaj so Pigmejci posedovali velik del zemlje, toda njihova bojzljivost in majhna postava sta jih prisilili, da so se vedno bolj umikali in dandanes jih je dobiti samo še v Srednji Afriki, na Malajskem polotoku, Andamanskih otokih in na Filipinih. Dasi so temne polti in volnenih las kakor zamorci, so vendar neko posebno pleme. Malokdo izmed njih meri do pet čevljev.

Žene Pigmejcev opravljajo polje in sploh skrbé za prehrano, možje pa sedé doma ter kadé dolge cigare. Za solnce ne marajo dosti in ostajajo najraje v senci ali pa ne gredo izpod strehe. Kadar dežuje, jih pa sploh ni na izpregled. Jedo samo enkrat na dan in za ta obed pripravijo ženske krompir in razna zeljšča, na kar se zbere vsa vas ter sede okoli prostora, ki je določen za skupno jedilnico in kuhinjo. Jedo seveda z rokami in pa vsak, kolikor se mu poljubi.

Pred nedavnim časom so neki angleški raziskovalci prišli med Pigmejce na Novi Guineji, ki niso kazali nikakega sovraštva do tujcev ter bili zelo gostoljubni. Zanimali so se za vse, za obleko, orožje, vžigalice in za zvonček ročnega pisalnega stroja. Plavanje jim je bilo nekaj novega. O kakšni pisavi niso, seveda, doslej niti še sanjali. Pigmejsko pleme je silno zapuščeno in tudi ne kaže nikake prirodne inteligence.

O ženski lepoti.

Filmska igralka Marion Davies je zapisala o vprašanju «Kako bi ohranila svojo lepoto» naslednje misli:

Ženska, ki hoče biti lepa, ne sme posnemati. Nikdar naj ne verjame, da bi ono, kar dela lepo drugo, prav tako veljalo zanjo. Mnogo laže je biti lep v preprostih, enostavnih oblekah kakor v kompliciranih večernih toaletah. To je resnica, ki ji velik del žen

ne verjame, toda zaradi tega vseeno ne neha biti resnica.

Varovati se je treba prevelikega lepotečja in nakita. Sicer napravi šele lepotečje obleko res dražestno, vendar pa tiči v njem nevarnost pretiranosti, ki je že mnogo žensk v družbi osmešila.

Barva je odločilne važnosti. Vsaki ženi ne pristojata vsaka barva ali bolje povedano — vsaka barvna vrsta. So ženske, ki se jim modra barva zelo lepo prilaga, medtem ko bi lilasta že precej nepovoljno vplivala na njeno lepoto.

Dokler ne stopi žena pred zrcalo in iskreno ne prouči svojega obličja in postave, se ji ne bo nikdar posrečilo izbrati prave obleke. Dobro poznavanje lastne lepote več prispeva k okusnemu oblačenju kakor najboljša šivilja. Dobro poznavanje lastne postave omogoča ženam nizke rasti, da so videti višje, in prav tako omogoča vse poprave ramen, nog itd.

Osebnost je prvi, glavni in zadnji pogoj za sodobno lepoto in eleganco. Žena tudi lahko nosi vedno samo kupljene obleke, samo da vedno pred zrcalom v pravem pomenu besede odpre oči.

★

× **Poroka med dvema ženskama.** S sličnim primerom, kakor se je lani zgodil v Budimpešti, se pečajo te dni v ameriškem mestecu Taylorville. 23letna Margareta Brucejeva, ki se je izdajala za moškega in tudi nosila moške obleke, se je poročila z 18letno Elo Dudekovo. Zanimivo je, da sta obe dekleti kar zadovoljni z zakonom in da žena ni ovdadila svojega «moža» zaradi sleparstva. Obstoja sum, da sta obe dekleti lezbijanki.

× **Strah ji je vrnil dar govora.** Gospa Lionsova v mestecu Chester je pred štirimi leti izgubila dar govora. Obiskala je več zdravnikov, toda vsi so bili mnenja, da zanjo ni več pomoči in da ne bo več govorila. Nedavno pa je bila Lionsova v cirkusu, kjer je bila priča vratolomnih izvajanj nekega akrobata. V strahu, da se bo ponesrečil, je nenadoma glasno kriknila in izpregovorila. Zdaj zopet govori popolnoma normalno.

× **Mravlje požrle starke.** Iz Brazilije poročajo o grozni in nenavadni smrti neke starke Balbine. Stara je bila sedemdeset let in je prebivala v mali vasici braziljske države Parane. Spečo jo je napadla cela armada mravelj. Slabotna starka se požrešnim napadalcem ni mogla ubraniti in je grozno trpela. Na stokanje so slednjič prihiteli sosede in našli nesrečno starke vso pokrito od mravelj, ki so ji že razjedle vso kožo. Njeno telo je bila ena sama krvaveča rana, po kateri so gomazile mravlje. Po groznih mukah je starka kmalu nato izdihnila.

Sledeče srečke, kupljene pri

Zadružni hranilnici

r. z. z o. z.

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 19

so bile izžrebane 8. avgusta:

8.000 Din št. 96.938;

1000 Din št. 66.650, 97.794, 24.282;

300 Din št. 76.701, 5.751, 5.758, 30.987, 40.540, 40.592, 66.684, 91.712, 91.714, 115.625, 115.681, 9.709, 9.729, 9.781, 11.516, 11.569, 20.846, 47.725, 48.545, 70.247, 70.250, 70.288, 71.847, 71.867, 86.384, 96.989, 110.187, 39.142, 9.377, 20.219, 24.289, 58.018, 58.079, 61.286, 70.247, 70.250, 70.288, 71.847, 71.867, 73.661, 82.529, 87.157, 99.571, 99.584, 99.594, 110.736.

Za III. razred je obnoviti srečke najkasneje do 5. septembra. Neobnovljene srečke bomo sicer prodali novopristopivšim igralcem.

Večni zvonec.

(Dogodbica.)

«Zdaj je vse moje!» Tako je vzkliknil Stradarjev Miha po očetovi smrti. Posrečilo se mu je, nagovoriti očeta, da mu je zapustil hišo z njivico in vrtičem.

«Pa ne boš srečen, ker si me izpodrinil», mu je oponosil starejši brat.

«Doto imaš, ki ti jo bom izplačal, čim se oženim. Prej je ne moreš zahtevati.»

«Poceni si me odpravil. Se bo že maščevalo.»

«Oče je tako odredil. Oporoka je bila spisana pred notarjem.» Miha je odšel zmago-slavno po opravkih, dočim je brat ostal na vrtu na klopici pod staro jablano z okroglim žlamborjem, zevajočim iz debla. Kolikokrat sta sedela tukaj s pokojnim očetom, ki mu je obljubil hišico po svoji smrti. V tej zavesti je odšel k vojakom v daljne mesto. Ko se je povrnil, je našel očeta v zadnjih izdihljajih in po njegovi smrti je izvedel, da je izročil hišico mlajšemu bratu.

Debela solza mu je spolzela po licu ob spominu na očeta in ob misli, da bo moral zapustiti rodni dom. Rad bi izplačal bratu večjo doto, kakor je njemu odmerjena, samo da bi obdržal hišico, ki mu po pravici pripada. Vedel je, da bi tukaj brata ne mogel pregovoriti, poznal pa je njegovo praznoverje — stran, na kateri ga bo poskusil omajati.

Spomnil se je, da hrani v podstrešju med staro šaro zvonec, ki mu ga je kot otroku podaril župnik za plačilo, ker mu je stregel pri maši. Poiskal ga je in obesil v votlo jablano na močno nit, katero je speljal med vejevjem v sobo pod svojo posteljo tako, da je ni bilo lahko opaziti.

Odslej ni hotel brata zavoljo hišice več nadlegovati. Kot najboljša prijatelja sta ležala zvečer vsak na svoji postelji ter se razgovarjala. Kar se je oglašil zvonec z močnim brnenjem zunaj hiše.

«Janez, ali slišiš?» ga je Miha plašno opozoril.

«Slišim. Duhovnik gre mimo z obhajilom.» Miha je planil iz sobe in vlekkel na ušesa. Na nebu se je zibala med oblaki polna luna in povelečevala nočno tišino. Samo tanki glasovi zvonca so se oglašali od nekod iz bližine.

«Nič nisem videl in slišal.» — Miha je legel na postelj, a zaspati ni mogel, neprestano ga je dramil zvonec. Odslej se je ponavljalo zvončkanje vsako noč od trdega večera do pozne dvanajste ure.

Mimo Stradarjeve kočje je prišel nekega večera tujec in poprosil za prenočišče. Brata sta ga sprejela v svojo sobo in Janez je, kakor vedno, odprl okno, češ, da ne more spati v zatohli sobi. Kmalu je zabrněl zvonec. Miha se je pričel znojiti.

«Nobeno noč nimam miru,» je razlagal neznanču, «sam ne vem, kaj to pomeni.»

«Večni zvonec... Morda vas svari ali opominja, kliče ali prosi... Kdo vé, kaj ni prav pod vašo streho.» Tujec je utihnél in zlezél pod oledo.

«Nič ne vem, kaj bi ne bilo prav,» je pre-mišljál Miha v strahu in skrbi.

«Kaka nepopravljena krivda... Duh, ki je nekaj zagrešil, nima miru in išče rešilca. Niso redki taki primeri.»

Mihi je oživelá domišljija. Videl je v duhu očeta, trpečega zaradi tega, ker je zavrgel starejšega sina in postavil mlajšega za naslednika. Skrivnostno brnenje so njegovi vzdihli iz večnosti in klici na pomoč. Kakor ogenj ga je žgala zavest, da je očetova duša

nesrečna zaradi njegove sreče. Vse v njem je govorilo, da je dolžan popraviti storjeno krivdo.

Janez je dosegel, kar je nameraval. Miha mu je prepustil hišico in sprejel njegovo doto. Pobotala sta se pred sodiščem, zvonček pa je utihnél ter se ni več oglašil.

Soteščan.

Zabavni kotiček.

Težko ustreči.

Tujec: «Prosim, ali veste za gostilno, kjer bi lahko kosil za deset dinarjev.»

Domačin: «Tako tamle pri pošti je.»

Tujec: «Hvala lepa. Sedaj mi pa še povejte, kje bi dobil še teh deset dinarjev.»

Ima še dovolj tolažbe.

Melhijor Murka je pokopal svojo ženo in baš zalival žalost z vrčem vina na mizi, ko je stopil v sobo domači župnik.

«Ali je to vaša edina tolažba, Melhijor?» je vprašal župnik.

«O, ne, gospod župnik,» je odvrnil Melhijor, «v kleti ga imam še cel sod...»

Revanža.

«Dragi gospod, vi pa res nimate pojma, kako se je treba obnašati. Doma imam knjigo o lepem yedenju; posodil vam jo bom za par dni, da jo preštudirate.

«Kaj jo boste lahko tako dolgo pogrešali?»

Bogataš snubeu.

«Tako, vi hočete mojo hčerko poročiti? Koliko pa imate denarja?»

Snubeec: «T-t-t-am okoli dva tisoč.»

Bogataš: «Jaz mislim denarja, ne drobiža.»

Iz šole.

Učitelj: «Zrak, svetloba in voda so glavne stvari, katere rabimo za zdravje. Ali mi ve kdo še kaj drugega?»

Učenec: «Mošt, kruh in špeh.»

Osramočen vsiljivec.

Na sejmu je vsiljivi Žid prisilil kmeta, da je vstopil v njegov šotor, češ, da ima prav vse najceneje. «Ali imaš tudi srajce?» ga je vprašal kmet. Žid: «Seveda jih imam vseh velikosti in vseh cen!» Kmet: «Lepe, snažne srajce?» Žid: «Tako bele kot sneg!» Kmet: «Potem pa eno obleci, potreben si zelo!»

Potrpljenje je božja mast.

A. sopotniku: «Zakaj ste se pa vpisali v tujsko knjigo kot rokoborec?»

B.: «Te boste zvedeli, ko mi bo gostilničar predložil račun.»

Darežljivost pisatelja Dumasa.

Za pogreb ubogega sodnega eksekutorja so zbirali potrebno vsoto in pooblaščenec je prišel tudi k pisatelju Dumasu ter mu dejal: «Še 30 frankov manjka, gospod.»

«30 frankov za sodnega eksekutorja? Tu imate 90 frankov in pokopljite tri eksekutorjel!»

Nasprotni učinek.

Vajenec svojemu tovarišu: «Kadar se moj mojster razjezi, mu postanejo lica čisto rdeča.»

«Čudno, kadar pa se moj mojster razjezi, dobim jaz rdeča lica.»

Posekal ga je.

Dva angleška potnika sta se seznanila v nekem hotelu. Vsak je pretirano hvalil svojo tvrdko. Prvi je pripovedoval, da je trgovina njegovega gospodarja tako obsežna, da porabijo na leto samo črnila za 1 milijon. Drugi: «To še ni nič v primeri z mojo tvrdko. Pri nas najmanj toliko prihranimo samo s tem, ker v dopisovanju izpuščamo pike na črki «i.»»

Napad.

Tolovaj: «Oprostite, ali ste videli kakega stražnika?»

Potnik: «Ne.»

Tolovaj: «No, potem pa kar sem z denarico!»

Umazanega ovratnika ne mara.

Janezek pride v trgovino in zahteva ovratnik za svojega očeta.

«Kako velikega?» vpraša trgovec.

«Številko 40,» je menil dečko.

«Ali takega, kakršen je moj?» dalje vprašuje trgovec in s prstom pokaže na svoj ovratnik.

«Ne tako umazanega,» se odreže Janezek.

Tolažba.

Mahelj in njegova žena sta se prepirala vseh 30 let njunega zakonskega življenja. Mož pa je nekoč nevarno obolel in tedaj se je polotilo žene strahovito kesanje.

«Oh, priljubi mož, ali se res ne bova nikdar več srečala po smrti?» je zdihovala ob njegovi postelji.

«Najbrž bo resnica,» ji je rahlo potrdil, «zakaj če te bom jaz prej zagledal, se ti bom prav gotovo izognil.»

Tehten vzrok.

Služkinja odpove službo: «Prvega bi rada šla stran.»

Mlada gospa: «Oditi hočete? Zakaj vendar? Saj se vam godi dobro in nimate skoraj nič dela. Kuham sama...»

«Saj, ravno zato, gospa!»

Iz previdnosti.

Šofer: «Gospod, ali znate voziti z avtomobilom?»

Gospod: «Ne!»

Šofer: «Potem pa bodite tako dobri in pazite nekoliko na moj voz!»

Njena krivda.

Gospa je zalezla v kuhinji kuharico, zatopljeno v zanimivo pripovedno knjigo. «Zopet sem te zasačila pri čitanju,» jo je pokarala.

«Kako je to mogoče?»

«Samo zato, ker imate gumijaste podplate.»

Lahka stvar.

Zora: «Rada bi s čimerkoli presenetila svojega zaročenca.»

Nada: «To je lahko! Povej mu svoje pravo rojstno leto!»

Moža se bolj boji kakor tatu.

Tat je vlomil ponoči v spalnico. Žena se je zbudila in ga zaprosila: «Če že vzamete denar, počakajte vsaj nekoliko, da zbudim moža.»

Vlomilec: «Zakaj pa?»

Žena: «Da bi ne mislil, da sem ga mu jaz vzela.»

Bolnik.

«Ali ste svojo bolezen dobro prestali.»

«Še ne popolnoma. Zdravnikovega računa še nimam.»

Ne hodite mimo sreče!

Vsak dan ste lahko tako srečni, da dobite en par čevljev brezplačno in po lastni izbiri. Zato kupujte le „**DOKO**“ čevlje, kjer dobi vsak deseti kupec en par čevljev **brezplačno**. Poslužite se ugodne prilike, ki Vam jo nudi le tvrdka

„**Doko**“, **Iv. Čarman**
Ljubljana, Prešernova ulica št. 9 (dvorišče).